

1. Пригадайте, що вам відомо про іменник за опорним конспектом. Легко і зрозуміло матеріал пояснюється [ТУТ](#)

Іменник як частина мови

Іменник – це повнозначна відмінювана частина мови, яка означає предмет і відповідає на		
Істоти(хто?): - <i>назви осіб</i> /українець, мати, учитель, адвокат, песиміст, Тетяна/ - <i>назви тварин</i> /теля, вовк, ягуар, зозуля, короп, муха/	відмінкові питання	Неістоти (що?): Кнїв, рука, автомобіль, дошка, путь, дощ, щастя, спад, коріння, народ.
	/ХТО? ЩО? називний в-к КОГО? ЧОГО? родовий в-к КОМУ? ЧОМУ? давальний в-к КОГО? ЩО? знахідний в-к КИМ? ЧИМ? орудний в-к (НА\У\ПО)КОМУ? ЧТОМУ? місцевий	

ПРАВОПИС ВЛАСНИХ НАЗВ

У ЛАПКАХ = "НА ЧЕСТЬ"
 дівчина **Марія** - печиво **"Марія"**
 місто **Харків** - готель **"Харків"**
 Назвах творів літератури, мистецтва, наукових праць роман **"Тронка"**
 Умовні індивідуальні найменування кораблів, поїздів, літаків тощо літак **"Мрія"**, пароплав **"Леся Українка"** завод **«Арсенал»**
 Назви станцій метрополітену станція **"Дарниця"**
 Назви орденів **"За мужність"**, **"Мати-героїня"**
 крім **РОДОВОГО** відмінка орден князя **Ярослава Мудрого** орден **Свободи**

З ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ - ВСІ ІНДИВІДУАЛЬНІ НАЗВИ, ІМЕНА

імена людей, по батькові, прізвища, псевдоніми, прізвиська, географічні власні назви, назви вулиць (бульварів, провулків, проспектів), майданів (площ), парків, шляхів (залізничних, морських і т. ін.), каналів, течій (морських). епоха **Бароко** \ \ **Золоті ворота**

артиклі, прийменники, частки **ван, да, дас, де, даль, дер, дю, ла, ле, фон** тощо пишуть з малої букви і окремо від інших складових частин: **Людвіг ван Бетховен, Леонардо да Вінчі, Лопе де Вега**

У СКЛАДЕНИХ ВЛАСНИХ НАЗВАХ

здебільшого ПЕРШЕ СЛОВО:

Міністерство освіти і науки України \ \ Збройні сили України \ \ Міжнародна асоціація українців \ \ Національний банк України \ \ Християнськодемократичний союз Німеччини \ \ Нобелівська премія \ \ Київський академічний театр ляльок \ \ Харківський тракторний завод \ \ День учителя, Новий рік \ \ Семирічна війна \ \ Голова Служби безпеки України \ \ Генеральний прокурор України \ \ Міністр юстиції України

ВИНЯТКИ:

назви сузір'їв **Великий Віз, Південний Хрест, Чумацький Шлях**
День Незалежності України,
День Соборності України \ \ День Конституції України

Верховна Рада України \ \ Кабінет Міністрів України \ \ Прокуратура України \ \ Верховний Суд України \ \ Конституційний Суд України \ \ Президент України \ \ Голова Верховної Ради України

у складних географічних назвах типу: **Кривий Ріг (місто) \ **

Великі Кринки (село) \ \ Булонський Ліс (парк)
**Далекі Схід \ \ Західна Україна \ \ Південне Полісся \ **
Елісейські Поля (вулиця в Парижі), Вогняна Земля (архіпелаг)

Всесвітня Рада Миру \ \ Організація Об'єднаних Націй \ \ Товариство Червоного Хреста й Червоного Півмісяця

ПРИСВІЙНІ ПРИКМЕТНИКИ утворені від власних назв суфіксами **-ІВ- -ЇВ- -ОВ- -ЄВ- -ИН-**

Віри, Галин, Олексій, Петренко, Шевченко, Андрієва
КРИМ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ : ахілесова п'ята, піфагорова теорема

з малої букви **СЬК** з великої букви перше слово склад.власної назви
харківські школи   **Харківська міська бібліотека**
шевченківська мати   **Шевченківські читання**

виконайте тестові завдання:

- З великої літери треба писати лише перше слово у власній назві
  - Р(р)іздвяні С(с)вята
  - З(з)апорозька С(с)іч
  - В(в)ерховна Р(р)ада
  - О(о)рганізація О(о)б'єднаних Н(н)ацій
  - Є(є)вропейський С(с)оюз
- З великої літери треба писати лише перше слово у власній назві
  - Б(б)абин Я(я)р
  - К(к)нязівство М(м)онако
  - Д(д)он К(к)іхот
  - Ч(ч)умацький Ш(ш)лях
  - А(а)ндріївський У(у)звіз
- З великої літери треба писати прикметник словосполучення
  - Ш(ш)експірівські сонети
  - А(а)хіллесова п'ята
  - С(с)имоненкова поезія
  - Б(б)альзаківський вік
  - І(і)удин поцілунок
- З великої літери треба писати прикметник словосполучення
  - Ш(ш)евченківський стиль
  - Ш(ш)евченківська премія
  - Ш(ш)евченківська земля
  - Ш(ш)евченківська тематика
  - Ш(ш)евченківська епоха
- Обидві власні назви треба писати в лапках у рядку
  - село Веселе, фабрика Світоч
  - роман Плаха, печиво Сюрприз
  - готель Харків, дівчина Марійка
  - холодильник Норд, місто Острог
  - станція Фастів, газета Експрес
- Орфографічну помилку (велика – мала літера) допущено в рядку
  - Миколин ноутбук, Миколаївська область
  - прокрустове ложе, булгаківський стиль
  - київські каштани, Київський метрополітен
  - гоголівський гумор, шевченківські свята
  - Святогірська лавра, монастирська будівля

2. Пригадайте, що вам відомо про рід іменників.

У [підручнику](#) цей матеріал можна знайти на ст.156-157

Рід іменників

Чоловічий /ВІН/	Жіночий /ВОНА/	Спільний /ВІН-ВОНА/	Середній /ВОНО/
<p>позначення назв осіб за професією /прокурор, суддя, терапевт, професор, диригент/</p> <p>назви тварин (крім <i>цеце</i> - муха): <i>цей</i> какаду, <i>цей</i> шимпанзе, <i>злий</i> собака</p> <p><i>дріб</i>, <i>степ</i>, <i>біль</i>, <i>нежить</i>, <i>ступінь</i>, <i>ступінь</i>, <i>продаж</i>, <i>тюль</i>, <i>мозоль</i>, <i>шампунь</i>, <i>Дніпро</i>, <i>сип</i>, <i>насип</i>, <i>кір</i>, <i>Сибір</i>, <i>розкіш</i></p>	<p><i>бабуся</i>, <i>подруга</i>, <i>учениця</i>, <i>ваніль</i></p> <p>ПУТЬ</p> <p>АВЕНЮ</p> <p>БАНДЕРОЛЬ</p> <p>АНТРЕСОЛЬ</p> <p>ФАЛЬШ</p>	<p><i>базика</i></p> <p><i>сирота</i></p> <p><i>нероба</i></p> <p><i>забіяка</i></p> <p><i>замазура</i></p>	<p><i>вікно</i>, <i>поле</i></p> <p>МАЛЯ, ХЛОП'Я,</p> <p>ХЛОПЧА, ДІВЧА,</p> <p>КУРЧА, СЛОНЕНЯ,</p> <p>МАВПЕНЯ, ТЕЛЯ</p>

Рід невідмінюваних іменників визначається так:

- назви **осіб** мають рід **відповідно до статі**: *цей денді*, *цей аташе*, *ця міс*, *ця леді*;
- назви **неістот** мають **середній рід**: *це торе*, *це рандеву*, *це сопрано*;
- рід **власних назв** визначається за **родом загальної назви**: *місто Баку* (воно), *річка Конго* (вона), *озеро Ері* (воно);
- рід деяких загальних назв визначається за **родом родового поняття**: *саямі* (вона) – ковбаса, *кольрабі* (вона) – капуста, *сулугуні* (він) – сир ;
- рід **невідмінюваних абревіатур** визначається за **головним словом**, яке стоїть у називному відмінку: ООН – **ж.р.** (*Організація Об'єднаних Націй*), ТОВ – **с.р.** (*Товариство обмеженої відповідальності*).

3. Виконайте вправу в зошиті

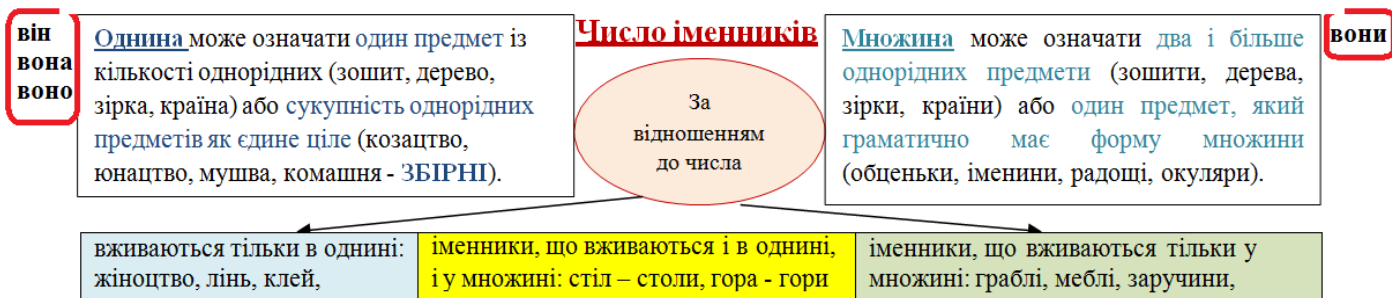
Прочитайте. Знайдіть граматичні помилки, відредагуйте речення.

1. Прозора тюль на вікнах придасть кімнаті особливого затишку, а обтягнуті бязем меблі створюють враження надзвичайної розкоші. 2. Фіранка з прозорої тюлі вбереже від проникнення бруду та пилі з вулиці. 3. Узорчата тканина є в продажі. 4. З вікна можна полюбуватися прямим і рівним магістралем. 5. Поява червоної сипі на шкірі та надоїдлива нежить є признаками корі. Хвороба може викликати головну біль, іноді навіть втрату свідомості.

4. Виконайте інтерактивну вправу «Пазл» [ТУТ](#).

Зробіть скріншот результату!

5. Пригадаймо число та відміну іменників

Виконайте інтерактивну вправу [ТУТ](#).

Не забудьте зробити скриншот результату)

ВІДМІНИ ІМЕННИКІВ

I відміна	II відміна	III відміна	IV відміна
Чоловічий \ жіночий Закінчення а (-я). Микола, суддя, земля, посуха, нероба, сплюха.	чоловічий /середній Віталій, плащ, рік, мисливець; дядько, батько, Дніпро. Відро, озеро, колицатко, поле, серце, плече, життя,	жіночий Лють, молодь, кров, Умань, мати, путь.	середнього з закінченнями -а (-я), у яких при відмінюванні з'являються суфікси -ат- (-ят-), -ен-. Лоша (лошати), теля (теляті), дівча плем'я (племені), ім'я(імені). Хлоп'я

6. Повторіть правопис закінчень –А\–Я –У\–Ю в іменниках чоловічого роду однини у родовому відмінку. Скористайтеся опорним конспектом

-а \ -я   ПРАВОПИС ІМЕННИКІВ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ ОДНИНИ В РОДОВОМУ ВІДМІНКУ   -у \ -ю

1) Чітко окреслені предмети
олівця, атома, студента, нарциса

абстрактні \простору, спокою\
багатокомпонентні \гороху, музею\
матеріали \картону, мармуру\

**2) МІРИ \ваги, довжини, часу...\
назви місяців, днів тижня**
метра, ампера, січня, долара

Назви міст з 2 слів \Кривого Рогу\
Інші географічні назви \Китаю, Криму\

3) Назви міст з 1 слова *
Луцька, Харкова, Івано-Франківська

Назви річок з наголосом на основу
\Дону, Дунаю\

4) Назви річок з наголосом на закінчення
Дінця, Дніпра, Дністра

не мають форми без -К-
бузку \бузок\ , барвінку \барвінок\

5) Слова з -К-, які мають форму без -К-
гуртка\гурту\, ставка \ставу\

синтаксису, правопису

6) Чітко окреслені терміни
підмета, відмінка

7) Винятки!!!
ГОПАКА, ЮТУБА, ІМЕЙЛА, ФЕЙСБУКА

Виконайте інтерактивну вправу [ТУТ](#).

Не забудьте зробити скриншот результату)

ЧОЛОВ.РІД   **КЛИЧНИЙ ВІДМІНОК**   **ЖІНОЧ.РІД**

твєрд. прѣг. + *ллЕ*   **е**   **я**
 Богдан - Богдане \ Максим - Максиме

На м'який і шиплячий:
 воля - воле \ земля - земле
 площа - площє

На твердий: братЕ, дубЕ, вовчЕ, орлЕ,
КРИМ: синУ, татУ і дідУ;

На -ець: хлопчЕ, молодчЕ, кравчЕ, женчЕ
КРИМ: знавцЮ, бійцЮ, борцЮ, добровольцЮ
 та прізвища: ШевцЮ, КравцЮ;

Настє ! Мотре ! Катре !
 ! окремі іменники на м'який
 (пестливі форми імен):
 ОлесЮ, НаталЮ, ГаннусЮ,
 бабусЮ, матусЮ, донЮ

а   **о**   **а**
 ХомО   ГанНО, водО;
 Микола - Миколо   Марина - Марино

у
 ч \ ш \ щ
 товаришУ, керманчУ
КРИМ: сторожЕ, ДовбушЕ,
 ДорошЕ, ТимошЕ;
 із суфіксами -ИК- ОК- К-
 У суфіксі мають К: полковникУ, ІлькУ, братикУ
КРИМ: козачЕ, юначЕ і парубчЕ

ІНШОМОВНІ Власні назви на Г \ К \ Х
 Джеку \ Жаку \ Фрідріху

й   **ю**
 вчителЮ, місяцЮ, конЮ, ЮріЮ;

На -р з закінченням -є у родовому відмінку:
 професора - професорЕ, бджоляра - бджолярЕ

На -р з закінченням -я у родовому відмінку:
 кобзаря - кобзарЮ, лікаря - лікарЮ;

3. Сподіваюся, що у вас ще залишилися сили, аби перевірити, наскільки добре ви опанували цю тему

Виконайте тестові завдання за [посиланням](#)
 Або використайте код доступу **8424271**
 відкривши посилання join.naurok.ua

Увага! Ви можете проходити тест **декілька разів**, доки не отримаєте бажаний результат. Та не забувайте **ставити номер спроби** після прізвища. До журналу піде **середній бал** усіх спроб

Нагадую! У групах телеграм ви можете поставити питання, які виникли під час роботи.

Фотозвіт/конспекти, виконані завдання та скріни результатів тестових завдань/ надіслайте викладачу на [Telegram 0939325820](https://t.me/0939325820) **приватним повідомленням**
 Або на [Viber: 0662152627](https://viber.com/0662152627) чи на [e-mail: real777ozeryana@gmail.com](mailto:real777ozeryana@gmail.com)